

De ballonkipper „Bouma”.

Niet zoozeer om de belangrĳkheid van de mededeeling, welke Dr. Potjewĳd in „De Apotheek” van Maart 1934, omtrent dezen ballonkipper doet, dan wel om de wijze waarop de heer Bouma een aan hem gericht schrijven meende te moeten beantwoorden, wensch ik hieromtrent eenige mededeelingen te doen.

Toen in het Februarinumner van „De Apotheek” het cliché met den ballonkipper verscheen, wendde ik mij tot collega Hofman met het verzoek mij te willen mededeelen, wie hem dit cliché bezorgd had, daar ik met dezen ballonkipper reeds in 1932 een demonstratie gegeven had te Rotterdam, ter gelegenheid van mijn lezing over

„Propaganda”. Collega Hofman deelde mij toen mede, dat de photo afkomstig was van den heer Bouma te Dordrecht, waarop ik aan den heer Bouma ongeveer als volgt schreef:

„Geachte Collega!

Van collega Hofman verneem ik, dat het cliché van den ballonkipper, welke op blz. 29 van het Februarinumner 1934 van „De Apotheek” is afgebeeld, van U afkomstig is. Het cliché is evenwel bij vergissing opgenomen in het Februarinumner, maar behoort thuis in het Maartnumner. De daarbij behorende tekst zal dan eveneens gepubliceerd worden. Ik neem aan, dat uit het artikel zal blijken, dat ik reeds in 1932 te Rotterdam deze

ballonkipper demonstreerde. Reeds in 1929 liet ik een aantal van deze ballonkippers aanmaken en wel in twee grootten. Hiervan zijn er nog een twintigtal in mijn bezit en stel ik deze gaarne ter beschikking van belanghebbenden tegen de prijzen van resp. fl. 4.50 en fl. 2.50. Misschien kunt U deze mededeeling nog vermelden."

Het antwoord, dat de heer Bouma daarop meende te moeten geven, luidt als volgt:

„WelEd. Heer!

In het bezit van uw schrijven van 25 Febr. heb ik de eer U te berichten, dat ik de ballonkipper, welke in het laatste nummer van „De Apotheek” was afgebeeld, in het jaar 1925 liet maken.

Dat door U ballonkippers werden aangemaakt en te koop aangeboden, was mij niet bekend en zal bijgevolg dan ook door mij niet worden vermeld, nog minder zal ik gebruik maken van uwe toestemming, om er bij te vermelden, dat U het artikel in voorraad heeft.

Hoogachtend, Bouma."

Voorop stellende, dat ik de eer voor deze weinig belangrijke vinding gaarne aan den heer Bouma geef, wensch ik hieromtrent toch nog het volgende mede te deelen:

Toen ik in 1923 mijn apotheek opende, maakte ik voor het overvullen van mandflesschen gebruik van een gehalveerde mijnstut, welke door plankjes op de vereischte hoogte gebracht was.

Ik had deze niet lang in gebruik, toen bij 't gebruik van den ballonkipper door een mijner leerlingen een demyohn aq. dest. gebroken werd, doordat de mandflesch van het massieve houtblok afgleed. Dit werd voor mij aanleiding er een plankje tegen aan te timmeren.

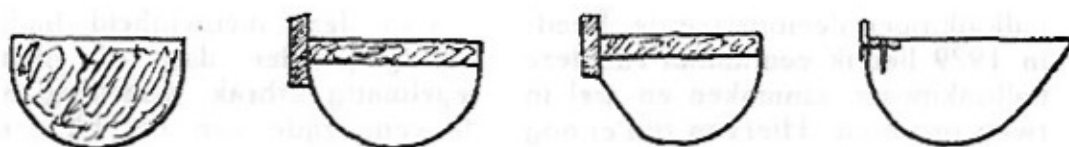
Van deze nieuwigheid had ik weinig plezier, daar dit plankje regelmatig afbrak, vooral toen ik de eene zijde van het blok nog ging afplatten.

Dit bracht mij op het idee, dit plankje te vervangen door een ijzeren plaat, die met winkelhaken aan het blok bevestigd werd. De smid vond het blok echter onnoodig zwaar en meende dat men kon volstaan met twee zijstukken door dwarsstukken verbonden. Zoo doende werd de eerste ballonkipper met ijzeren plaatbeslag gemaakt, welke zeer goed voldeed.

De bevestiging van de ijzeren plaat aan het hout, die door middel van draadnagels geschied was, liet echter regelmatig los en moest van tijd tot tijd worden aangeklopt, zoodat ik, toen ik in 1929 een 25-tal van deze ballonkippers in twee maten liet aanmaken, ik de draadnagels verving door houtschroeven. Sindsdien geven de ballonkippers geen aanleiding meer tot moeilijkheden. Echter bleef het bezwaar bestaan, dat men door middel van dezen ballonkipper nooit de laatste 20 L. uit den demyohn kon laten loopen. Hiervoor was noodig, dat de demyohn geplaatst werd op een kist van ongeveer 20 cm hoogte.

Zij, die derhalve dezen ballonkipper aanschaffen en willen gebruiken, moeten tevens er voor zorgen, dat hun mandflesschen op een betonnen of houten verhooging van ongeveer 20 cm staan.

De ruimte „voor” de demyohns moet ongeveer 50 cm bedragen, maar behoeft natuurlijk niet altijd vrij te blijven, alleen zal men ze moeten vrij maken, wanneer men wil overvullen in 10 L. flesschen. Tot zoover de geschiedenis van

het ontstaan van dezen ballonkipper, waaruit dus moge blijken, dat het toeval en ideeën van anderen een voorname rol gespeeld hebben.

Op 14 Juni 1932 nu vergaderde het Dep. Rotterdam, waarbij ik was uitgenoodigd de voorstellen der Propaganda-Commissie toe te lichten en leest men het verslag van deze Dep. Verg. in het Ph. W. na, dan begint dit met de woorden:

„Deze drukbezochte vergadering werd bijgewoond door de heeren Bouma en Stam uit Dordrecht en den heer van Wersch uit Kerkerade”, zie Ph. W. 1932, blz. 751.

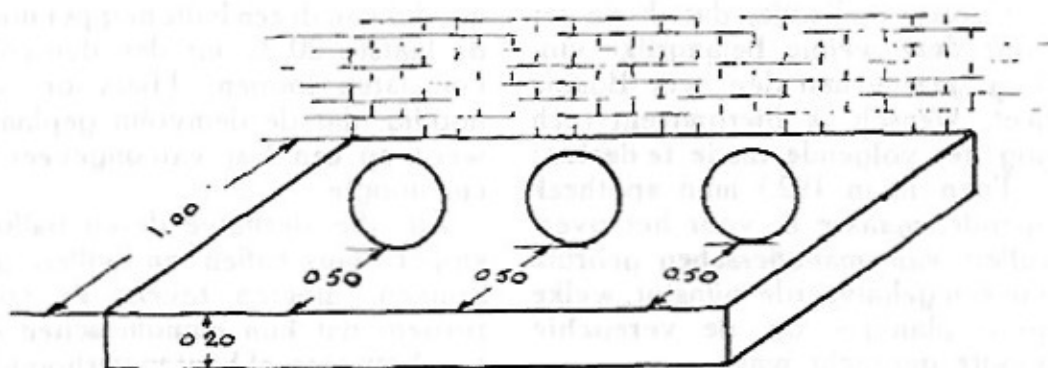
Nu de heer Bouma in 1934 echter komt en de uitvinding voor zich opeischt, terwijl hij in 1932 bij de demonstratie met geen woord daarvan gerept heeft, komt deze eisch in een eigenaardig daglicht te staan.

te Utrecht bij coll. Visscher;
te Amsterdam bij coll. Van Itallie;
te Winschoten bij coll. Koning;
te Rotterdam bij coll. v. Pinxteren.

Enkele andere personen, die geen apothekers zijn, wil ik hier nog niet eens noemen.

In 1932 bij de demonstratie te Rotterdam, werd mij door coll. v. Pinxteren opgemerkt, dat hij meende, dat een soortgelijke ballonkipper in gebruik was in de apotheek van het Leidsche ziekenhuis. Ik heb dit toen niet waarschijnlijk geacht en omdat ik verder geen waarde hechtte aan dit model, daarnaar ook geen onderzoek ingesteld.

Eindelijk merk ik nog op, dat in de gemeente-apotheek te Rotterdam een systeem gebruikt wordt, dat èn door zijn goedkope èn

Ten slotte zij nog vermeld, dat de ballonkipper reeds sinds 1932 in gebruik is bij de navolgende heeren, die hem allen van mij betrokken hebben:

te Haarlem bij coll. Bartels;

door zijn bruikbaarheid hier vermeld dient te worden, n.l.: „een zak gevuld met kurkafval”!

Hiermede heb ik zoo kort mogelijk het verloop van deze kwestie weergegeven en laat het aan ieder

